

HRVATSKI *glasnik*

XXXIV. godina, 44. broj

31. listopada 2024.

cijena 300 Ft

miCROfon

Foto: P. T.

10. i 11. stranica

Dan Hrvatskog sabora

3. stranica

Narodnosni festival u Pécsu

7. stranica

„Najučiteljica/najučitelj godine“

14. stranica

Pričam ti priču...

Od 15. listopada do 15. studenoga u Hrvatskoj se održava tradicionalna priredba „Mjesec hrvatske knjige“, koja se svake godine obilježava nizom različitih programa posvećenih knjizi, knjižarstvu i knjižničarstvu. Tako se organiziraju izložbe, susreti s piscima, predavanja, radio-nice kojima je cilj knjigu i čitanje približiti korisnicima, potaknuti ih na čitanje i na posuđivanje u knjižnici.

Pod motom „Slova stvaraju riječi, a riječi priču“ ovogodišnja je tema priča, pripovijedanje, kazivanje, i to „posebice onih književnih vrsta koje pripadaju usmenoj književnosti kao što su bajka ili legenda, čiji se sadržaj, baš kao i oblik, nezaustavljivo mijenja dok putuje kroz vrijeme ili zastaje na različitim mjestima diljem svijeta“. Ove godine ujedno se obilježavaju i dvije važne obljetnice: 150. obljetnica rođenja hrvatske književnice Ivane Brlić-Mažuranić i 500. obljetnica smrti oca hrvatske književnosti Marka Marulića.

Naše vrijeme nije skloni čitanju, posebno čitanju knjiga. Nakon pojave elektroničkih medija i društvenih mreža preplavile su nas informacije koje su nam svakodnevno dostupne preko računala, mobitela i drugih uređaja koji su nezamislivi u svakodnevnom životu i radu. Konzumiranje svakodnevnih, trenutnih informacija udaljilo nas je od čitanja, napose od čitanja knjige. Doista se čini da je mnogo više onih koji knjige pišu nego onih koje knjige čitaju. Međutim, knjiga je i dalje knjiga, ona se ničim ne može zamijeniti niti potisnuti. Nažalost, rjeđe čitamo, a još rjeđe kupujemo ili posuđujemo u knjižnici. Posljedica je to u prvom redu ubrzanog vremena u kojem živimo. Ipak, s vremena na vrijeme zaželimo se čitanja dobre knjige ili kupnje knjige. Jer draž koju knjiga nudi svojem čitatelju ni s čim se ne može zamijeniti. Obično dođemo do nje u određeno doba godine kad se više zadržavamo u kući, obično o blagdanima. Tad možda češće i kupujemo ili pak darujemo knjigu članovima svoje obitelji ili prijateljima. Posebno nam je zadovoljstvo kad možemo pozdraviti rijetka, ali vrijedna izdanja naše hrvatske zajednice, ustanova i autora Hrvata u Mađarskoj.

S. B.

GLASNIKOV TJEDAN

„Sve je to u sklopu vladine politike pomoći obiteljima, pomoći mladim obiteljima i roditeljima koji se nakon rođenja djeteta brzo vraćaju na tržište rada.“

U svojem programu mađarska vlada posljednjih godina stavlja velik naglasak na osiguravanje jaslica za brigu o djeci do treće godine života. Kako kazuju dužnosnici, u svakom trećem naselju u Mađarskoj osigurana je jaslička brigada. U jaslicama postoji mogućnost i za brigu o djeci na narodnosnom jeziku i u narodnosnom okruženju, a utemeljiti jaslice mogu i narodnosne zajednice u okviru postojećih odgojno-obrazovnih ustanova ili izvan njih. Jaslice su ustanova koja pruža dnevni boravak, stručnu skrb i odgoj djece koja se odgajaju u obitelji od 20 tjedana do tri godine starosti. Ako je dijete navršilo treću godinu života, ali prema stupnju tjelesnog ili psihičkog razvoja još nije spremno za vrtić, može se i nakon navršene četvrte godine obrazovati i čuvati u jaslicama.

U odnosu na 2010. godinu, danas u otprilike 3500 naselja djeluju jaslice. Tako i u Semelju, Salanti, Bizonji, a broj se povećava novim jaslicama. I crkvene zajednice žele sudjelovati u odgoju djece te i one pokreću jaslički odgoj, a danas imaju više od 200 jaslica u svojem održavanju. Te jaslice pohađa više od 3000 mališana.

Sve je to u sklopu vladine politike pomoći obiteljima, pomoći mladim obiteljima i roditeljima koji se nakon rođenja djeteta brzo vraćaju na tržište rada. Tako roditelji koji se od 1. rujna 2024. godine vraćaju na posao, a djeca im idu u jaslice, mogu tražiti naknadu troškova za jaslice ako im djeca pohađaju jaslice mjesne samouprave. Pravo na subvenciju i dalje imaju roditelji čija djeca idu u minijasli-

ce, obiteljske jaslice ili jaslice na radnom mjestu. Tim mjerama vlada podupire i doprinosi osiguravanju ravnoteže između obitelji i radnih mjesta programom „Ciljana potpora za povratak na tržište rada onih koji odgajaju malu djecu“. Projekt se u potpunosti ostvaruje iz europskih fondova, a iznos je potpore 5 500 000 000 Ft i traje od 30. travnja 2028. godine.

Ako je osobna naknada koju roditelj plaća niža od iznosa maksimalne potpore koja se može dati, iznos povratne naknade jednak je iznosu naknade koju plaća roditelj. Suština je dosadašnje potpore to da se obiteljima s malom djecom troškovi mogu smanjiti za najviše 50 000 forinti ako su zbog nedostatka mjesta prisiljeni svoje dijete poslati u privatni vrtić, a u nekim slučajevima i do 65 000 forinti. Na temelju poziva zahtjevi se mogu podnositi od travnja 2024.

Čitam kako se u Bizonji 4. studenog otvaraju dvojezične jaslice „Bizonjska vjeverica“ (Bezenyei Mókus Bölcsöde) i kako u naselju Vértessomló djeluje njemački narodnosni vrtić i jaslice. Izgleda kako u nekim naseljima, pa i u onima u kojima žive i pripadnici hrvatske manjine u Mađarskoj, mjesne samouprave vide priliku zadržavanja mladih roditelja u selu upravo osiguravanjem jasličkog odgoja. Često se on provodi u suvremenim uvjetima, u novoizgrađenoj infrastrukturi s izvrsno opremljenim prostorijama, dobrim uvjetima rada i s vrlo malim brojem polaznika uz osiguranu stručnu brigu i cjelodnevnu prehranu.

Branka Pavić Blažetin

HRVATSKI glasnik

Čitajte i širite Hrvatski glasnik,
tjednik Hrvata u Mađarskoj!

Dan Hrvatskoga sabora obilježen u Pečuhu

U Republici Hrvatskoj 8. listopada obilježava se Dan Hrvatskoga sabora u sjećanje na dan kad je Sabor Republike Hrvatske 1991. godine jednoglasno donio Odluku o raskidu svih državnopravnih veza Republike Hrvatske s bivšom državom SFRJ. Taj dan prigodnim programom obilježavaju i diplomatsko-konzularna predstavništva Republike Hrvatske u svijetu.

Gudački kvartet „Cadenza Zagreb“

Generalni konzulat RH u Mađarskoj program obilježavanja Dana Hrvatskoga sabora održao je 9. listopada u Hrvatskom kazalištu Pečuh. U toj je prigodi koncert održao Gudački kvartet „Cadenza Zagreb“. Svečanosti su nazočili brojni predstavnici političkog, društvenog i javnog života Mađarske i Hrvatske.

Večer je moderirala urednica hrvatskih programa MTVA-a Renata Balatinac, a prigodnim govorom nazočnima se obratio generalni konzul Republike Hrvatske u Pečuhu Drago Horvat.

Slijedio je koncert Gudačkog kvarteta „Cadenza Zagreb“. Taj kvartet utemeljio je Krešimir Marmilić 1995. godine. Osim

Generalni konzul Drago Horvat

Marmilića na violini u kvartetu su Ivan Zovko također na violini, Terezia Grilec Nežmahen na violi i Vinko Grubišić na violončelu.

Svojom sposobnošću i univerzalnošću prilagodbe kvartet njeguje programe i za druge komorne sastave, trio, kvintet ili sekstet. Gudački kvartet surađuje s mnogim istaknutim glazbenicima i ansamblima, a na svojim koncertima daje priliku mladim glazbenicima i pjevačkim zborovima da se predstave. Ovoga puta izveli su skladbe koje su skladali Luka Sorkočević, Fran Lhotka, Miroslav Magdalenić, Gyula Beliczay, Anđelko Klobučar, Juro Tkalcić, Miroslav Miletić, Pavle Dešpalj, Zorna Jašek i Johannes Brahms.

Branka Pavić Blažetin

Pravo autohtonih manjina na obrazovanje na materinskom jeziku

Pravo autohtonih manjina na obrazovanje na materinskom jeziku – u teoriji i praksi bio je radni naslov dvodnevne konferencije koja je 26. i 27. rujna održana u Budimpešti na Fakultetu prava i političkih znanosti Katoličkog sveučilišta „Péter Pázmány“ i u Kući dijaloga (Párbeszéd Ház). Organizator dvodnevnog savjetovanja uz spomenuto sveučilište bio je i Zavod za zaštitu prava manjina, a glavni pokrovitelj skupa zamjenik premijera i član Vlade zadužen za nacionalnu i narodnosnu politiku Zsolt Semjén. Plenarna predavanja govorila su o jeziku i obrazovanju kao bitnim elementima očuvanja manjinskog identiteta, o međunarodnoj zaštiti manjinskog obrazovanja, obrazovanju Mađara u Rumunjskoj na materinskom jeziku i usvajanju službenog jezika države. Nakon plenarnih predavanja slijedile su panel-rasprave. U posebnoj sekciji govorilo se o obrazovanju narodnosti u Mađarskoj, a sekciju je moderirao voditelj ureda zamjenice pravobranitelja za zaštitu prava narodnosti u Mađarskoj Tamás Török. Predavači iz redova Nijemaca, Rumunja, Srba i Slovaka u Mađarskoj govorili su školskom sustavu, prošlosti i sadašnjosti obrazovanja njihove narodnosti.

BUDIMPEŠTA – Veleposlanik Republike Hrvatske u Mađarskoj dr. sc. Mladen Andrić ugostio je 3. listopada 2024. u Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Budimpešti gradonačelnika Pule Filipa Zoričića u povodu njegova radnog posjeta Budimpešti, gdje je boravio u sklopu zajedničkoga EU projekta u području održivog stanovanja. Nositelj je projekta s gradovima iz više država članica Budimpešta, a cilj je da poboljšavanjem kvalitete stanovanja i Pula ubuduće privlači nove stanovnike, posebno mlade. Razgovaralo se i o drugim mogućnostima suradnje, pa tako i između Pule i Sambotela, dvaju gradova koje povezuje i James Joyce i Bloomsday, odnosno tradicija podsjećanja na toga slavnog irskog književnika. (Izvor: mvep.gov.hr)

Utemeljeno sedam hrvatskih narodnosnih samouprava na županijskoj/glavnogradskoj razini

Utemeljena Hrvatska samouprava Zalske županije

U uredu Županijske skupštine Zalske županije u Jegerseku (Zalaegerszeg) 7. listopada održana je osnivačka sjednica Hrvatske samouprave Zalske županije. Za predsjednicu je izabrana Anica Kováč (Anna Mária Kóvágó Kovácsné), a za zamjenika predsjednika Gábor György.

Listu Hrvatske samouprave Zalske županije postavila je Udruga Hrvati – Horvátok. U županijskom hrvatskom registru s pravom glasa bilo je 1679 glasača, a njih 1273 (75,82 %) pristupilo je izborima. Glasalo je 1250 birača. Važeća glasa bila su 1094, a nevažećih 156. Prvih sedam kandidata s liste budući su zastupnici Hrvatske samouprave Zalske županije. Na listi je bilo samo sedam imena prema sljedećem redosljedu: Anna Mária Kóvágó Kovácsné, József Árpádné Vargovics, Zoltán Kapuvári, Gábor György, Attiláné Lengyel, Tímea Hederics Háriné, Mártonné Hederics.

Utemeljena Hrvatska samouprava Baranjske županije

U Pečuhu je 15. listopada održana osnivačka sjednica Hrvatske samouprave Baranjske županije. U Baranjskoj županiji pravo glasa imalo je 3275 birača. Njih 2592 (79,24 %) pristupilo je izborima, a 2526 glasalo je za Hrvatsku samoupravu Baranjske županije (2242 važeća i 284 nevažeća listića). Na listi je bilo 12 kandidata za sed-

meročlano zastupničko tijelo. Prvih sedam kandidata budući su zastupnici Hrvatske samouprave Baranjske županije: Brigitta Stivics Sándorné, Péter Balázs, Mihály Sárosác, Mirjana Murinyi, Ildikó Bonyák Balázsné, Tiborné Vebér, Zoltáné Kovácsévics. Listu Hrvatske samouprave Baranjske županije postavio je Savez Hrvata u Mađarskoj. Za predsjednicu je izabrana Brigitta Stivics Sándor, a za zamjenicu predsjednice Mirjana Murinyi.

Utemeljena Hrvatska samouprava Đurško-mošonsko-šopronske županije

U svečanoj dvorani Gradske kuće grada Đura 8. listopada održana je osnivačka sjednica Hrvatske samouprave Đurško-mošonsko-šopronske županije. Sedam zastupnika za predsjednicu je izabralo Mariju Pilšić i za zamjenicu predsjednice Dóru Megyimóri.

U Đurško-mošonsko-šopronske županiji listu za hrvatsku samoupravu te županije postavile su dvije organizacije: Udruga Hrvati – Horvátok i Društvo Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj. U županijskom hrvatskom registru s pravom glasa bilo je 1517 glasača, a njih 1316 (86,75 %) pristupilo je izborima. Glasalo je 1288 birača (1237 važećih i 51 nevažeći listić).

S liste Udruge Hrvati – Horvátok ušli su Marianna Payrits, Ferenc Grubits, Éva Klaudia Radits Schmatovichné. Njihova lista osvojila je 605 glasova (48,91 %) i time tri mandata.

S liste Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj ušli su Mária Pilsits, Renáta Novák-Tóth, Dóra Megyimóri, Éva (Józsefné) Rádler. Njihova lista osvojila je 632 glasa (51,09 %), tj. četiri mandata.

Na osnivačkoj sjednici sudjelovali su zamjenici predsjednika Đurško-mošonsko-šopronske županije Ferenc Ivanics i dr. Péter Pető.

Utemeljena Hrvatska samouprava Željezne županije

U svečanoj dvorani Gradske kuće grada Sambotela 9. listopada održana je osnivačka sjednica Hrvatske samouprave Željezne županije.

Sedam zastupnika za predsjednika je izabralo Rajmunda Filipovića, a za zamjenicu predsjednika Adrienn Tóth.

Listu Hrvatske samouprave Željezne županije postavilo je Društvo Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj. U županijskom hrvatskom registru s pravom glasa bilo je 1765 glasača, a njih 1428 pristupilo je izborima. Od toga broja 1382 glasalo je za Hrvatsku samoupravu Željezne županije s 1290 važećih i 92 nevažeća listića. Sedam kandidata bilo je na listi za sedam zastupnika: Rajmund Filipovics, dr. Krisztina Glavanics, Vince Hergovich, Ferenc Jurasits, Zoltán Keresztes, Sándor Petkovits, Adrienn Tóth.

Utemeljena Hrvatska samouprava Šomođske županije

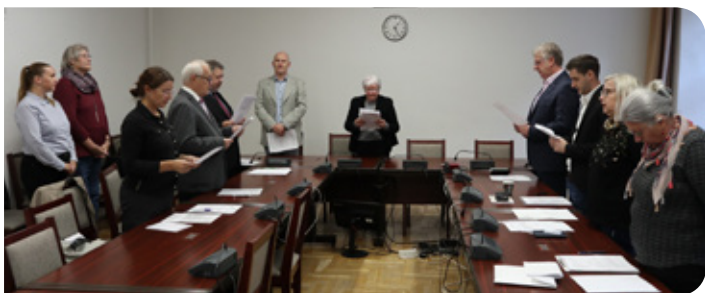

U svečanoj dvorani Gradske kuće grada Kaposvára 4. listopada održana je osnivačka sjednica Hrvatske samouprave Šomođske županije.

Listu Hrvatske samouprave Šomođske županije postavio je Savez Hrvata u Mađarskoj. U županijskom hrvatskom registru s pravom glasa bio je 841 glasač, a njih 670 pristupilo je izborima. Glasala su 653 glasača. Sedam kandidata s liste zastupnici su u Hrvatskoj samoupravi Šomođske županije: Árpád Hajdu, József Dudás, Béla Szilágyi, János Pavlekovics, Zoltán Szolga, Tiborné Sebestyén, Andrea Felső Kovácsné. Na današnjoj osnivačkoj sjednici za predsjednika je izabran Zoltán Szolga, a za zamjenika predsjednika János Pavlekovics.

Osnivačkoj sjednici nazočio je i župan Skupštine Šomođske županije Norbert Biró, koji je, obraćajući se zastupnicima, pozvao da budu živi most između Šomođske županije i Republike Hrvatske kako bi se jačalo partnerstvo na društvenom i gospodarskom polju. Sjednici je nazočio i glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solga.

Utemeljena Hrvatska samouprava Budimpešte

U uredu budimpeštanske Vijećnice u Ulici Városház 9. listopada održana je Osnivačka sjednica Hrvatske samouprave Budimpešte.

Listu Hrvatske samouprave Budimpešte postavio je Savez Hrvata u Mađarskoj. U glavnogradskom hrvatskom registru s pravom glasa bila su 494 glasača, a 381 pristupio je izborima. Važeća glasa bila su 292, a nevažećih 58.

Sjednicu je otvorila i do izbora predsjednika vodila najstarija zastupnica, Anica Petreš Nemeth. Svih sedam zastupnika bilo je nazočno. Oni su izabrali Miru Horvat za ovjerovateljicu zapisnika sjednice.

Nakon svečane prisega na hrvatskom i na mađarskom jeziku za predsjednika je izabran Stipan Đurić sa šest glasova za i jednim suzdržanim. On je za zamjenicu predsjednika predložio Anicu Petreš Nemeth, koja je i izabrana s pet glasova za i dva suzdržana. Osim njih dvoje zastupnici su Branko Kristijan Kovač, Mira Horvat, Dinko Šokčević, Eva Molnár Muić i dr. Attila Szoboszlai. Prihvaćanje odluke o proračunu i honorarima odgođeno je za sljedeću sjednicu.

Utemeljena Hrvatska samouprava Bačko-kiškunske županije

U županijskom Narodnosnom domu u Baji 10. listopada održana je osnivačka sjednica Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije. Za predsjednika je izabran Joso Šibalin, a za zamjenicu predsjednika Anica Matoš. Na osnivačkoj sjednici za predsjednika Odbora za financije izabrana je Marija Ivó, a za predsjednika Odbora za kulturu Mladen Filaković.

Na izborima za Hrvatsku samoupravu Bačko-kiškunske županije glasalo se za jednu listu, listu Saveza Hrvata u Mađarskoj. Na dan održavanja izbora u registar hrvatskih birača bilo je upisano 1329 birača, a na izbore je izišlo njih 1039, što je 78,18 %. Lista je dobila 940 glasova uz 68 nevažećih glasačkih listića. Na listi je bilo devet kandidata. U vijeće Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije ušlo je prvih sedam na listi prema sljedećem redoslijedu: Joso Šibalin, Mladen Filaković, Anica Matoš, Ildika Filaković, Marija Ivó, Zita Ostrogonac Kiss i Anikó Dódonny. Na Savezovoj listi na osmom mjestu bila je Eszter Márta Bogárdi, a na devetom Anna Zomborcsevics Bagó.

Uredništvo

BUDIMPEŠTA – U Budimpešti je od 24. do 25. rujna održana godišnja konferencija Europske federacije nacionalnih jezičnih institucija (EFNIL) s temom „Jezična raznolikost i jezično planiranje“. Tijekom konferencije održani su i izbori za novo vodstvo Federacije te je za predsjednicu ponovno izabrana prof. Sabine Kirchmeier, dugogodišnja predsjednica Danskoga jezičnog vijeća, a u upravljačko tijelo (Executive Committee) uz jezikoslovne stručnjake iz Italije, Slovenije, Austrije, Islanda i Mađarske ponovno je izabran predstavnik Hrvatske, ravnatelj Instituta za hrvatski jezik dr. sc. Željko Jozić.

Utemeljena Hrvatska samouprava Santova

Ilija Stipanov, Stipan Kovačev, Anica Filaković, Joso Šibalin i Stipan Balatinac

Na osnivačkoj sjednici 8. listopada utemeljena je Hrvatska samouprava Santova. Za predsjednika je izabran Stipan Balatinac, a za zamjenika predsjednika Joso Šibalin. Hrvatska samouprava Santova započela je treći mandat u istom sastavu. Predsjednik i zamjenik predsjednika na toj su dužnosti 30 godina, od prvih izbora za narodnosne samouprave 1994. godine. U proteklih 30 godina zastupnici utemeljitelji Hrvatske samouprave Santova bili su još staratelj san-

tovačke župe Joza Mandić (1994. – 2014.), bivši ravnatelj santovačke hrvatske škole Marin Đurić (1994. – 2006.), predsjednik Državne udruge šokačkih Hrvata Stipan Pančić (1994. – 1998.), a u međuvremenu i umirovljena učiteljica Marica Velin Žužić (1998. – 2010.).

Na dan održavanja izbora, 9. lipnja, u mjesnom registru hrvatskih birača bilo je 115 upisanih, a na izbore je izišlo 88, što je izlaznost od 76,52 %. Bilo je pet kandidata,

svi u bojama Saveza Hrvata u Mađarskoj, a biralo se pet zastupnika. U vijeće Hrvatske samouprave Santova izabrani su Joso Šibalin (79 glasova), Stipan Kovačev (76), Anica Filaković (76), Stipan Balatinac (75) i Ilija Stipanov (62). Za županijsku listu Saveza Hrvata u Mađarskoj glasalo je 86 glasača uz dva nevažeća glasačka listića. Za državnu listu Saveza Hrvata u Mađarskoj glasalo je 78, a za listu Hrvati – Horvátok devet birača.

S. B.

Informativni dani Interreg VI-A Mađarska-Hrvatska programa 2021. – 2027.

U Osijeku, Pečuhu, Kapošvaru, Koprivnici, Virovitici, Zalaegerszegu i Čakovcu u rujnu su održani informativni dani povezani s prvim otvorenim pozivom za dostavu projektnih prijedloga (HUHR/2401) Programa Interreg VI-A Mađarska – Hrvatska 2021. – 2027. Cilj je programa Interreg jačanje prekogranične suradnje između Hrvatske i Mađarske te osnaživanje postojećih mreža suradnje koje su izgrađene tijekom prethodnih razdoblja.

Sudionici informativnih dana vjeruju kako će ostvariti velik broj projekata, slično ostvarenim projektima prekogranične suradnje u okviru ovog INTERREG programa.

Program je velika prilika za brojne institucije, mnogo je važnih područja na kojima se zajednički prekogranično može sudjelovati, posebno u prometnom povezivanju. Tako se planira izgradnja ceste i mosta između dviju zemalja.

Tajnik Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije, državni tajnik Domagoj Mikulić, u Križevcima je rekao: „Drago nam je što će Hrvatska i Mađarska razmijeniti znanja i iskustva, a posebno

smo zadovoljni što vlada velik interes za ovaj program. Prijašnji program stvorio je snažan pozitivan imidž jer smo uspjeli ostvariti stotine manjih, ali i većih projekata. Novi program podržavat će projekte koji će imati velik utjecaj na stanovništvo poput izgradnje prometnice koja će povezati mjesta Gotalovo i Zákány. To će zasigurno biti velika pomoć lokalnom stanovništvu. Vlada Republike Hrvatske i resorno Ministarstvo regionalnog razvoja pružaju punu podršku ovoj suradnji. Također posebnu zahvalu upućujemo i EU, koja je osigurala sredstva te se radujemo suradnji i novim ostvarenjima.“

Interreg VI-A Mađarska – Hrvatska 2021. – 2027. projekt je težak više od 26 milijuna eura namijenjenih novim projektima u sklopu suradnje između osam županija s hrvatske i triju županija s mađarske strane.

Branka Pavić Blažetin

Narodnosni festival u Pečuhu – jedinstvo raznolikosti

Mađarski zakoni priznaju 13 narodnosnih zajednica u Mađarskoj. One mogu utemeljiti svoja politička predstavništva (narodnosne samouprave) na mjesnoj, županijskoj i državnoj razini ako ispune zakonom dane uvjete. U Pečuhu živi velik broj pripadnika svih zakonom priznatih narodnosti i velik broj građana drugih naroda. Oni su nerazdvojan dio grada, a neki od njih već su stoljećima na gradskom prostoru i svojom su nazočnošću uvelike i oblikovali sliku Pečuha. Među njima su Hrvati. Pečuh je naselje u Mađarskoj u kojem živi najveći broj Hrvata prema podacima iz posljednjeg popisa stanovništva.

Veselo društvo

Pri Gradskoj upravi djeluje Narodnosni savjet čiji su članovi predsjednici narodnosnih samouprava koje djeluju u gradu, a predsjednik je savjeta u mandatu od 2019. do 2024. godine zastupnik gradske samouprave István Auth. U organizaciji savjeta 7. rujna priređen je IV. narodnosni festival na središnjem gradskom trgu, Trgu Széchenyi. Okupljene je pozdravio István Auth, a na festivalu sudjelovali su i gradonačelnik Pečuha Attila Péterffy te dogradonačelnik Gábor Zag. Potpisan je i sporazum između 11 narodnosnih samouprava koje djeluju u gradu i Grada Pečuha o očuvanju postignutih vrijednosti ili tzv. „gradski narodnosni minimum“. Naime, Narodnosni savjet kontinuirano podržava nastojanja narodnosnih samouprava i pruža brojne mogućnosti što šire prezentacije narodnosne kulture. Taj se trend želi zadržati i ubuduće, pa su stoga i potpisali spomenuti sporazum.

Predsjednik savjeta István Auth naglasio je: „Puno toga ostvarili smo na temelju prijedloga, ali i zahtjeva članova savjeta. Utemeljili smo Ured za narodnosti u Grad-

skoj vijećnici, narodnosnu stipendiju, organiziramo festival i predbožično druženje. Važno je događanje upravo ovaj festival koji privlači velik broj posjetitelja i čiji je cilj očuvanje tradicije i kulture narodnosti koje na festivalu mogu pokazati dio svoje tradicije, kulture i gastronomije.“

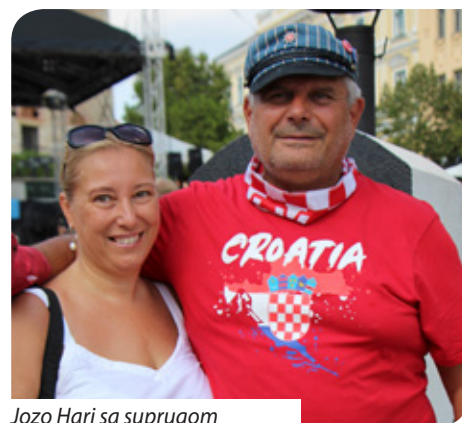
Hrvatski šator bio je jedan od najposjećenijih na festivalu, a Hrvatska samouprava Pečuha potvrdila se da na festivalu sa svojim proizvodima, koje su i prodavali, sudjeluje i troje malih hrvatskih poduzetnika. Kako nam reče predsjednik Hrvatske samouprave Pečuha i član Narodnosnog savjeta Stjepan Blažetin, u radu savjeta rukovodi se formulom da treba biti dio gradskih događanja. Stoga se zalagao i zalaže se za održavanje festivala, uvođenje narodnosne stipendije, dodjele narodnosne nagrade u sklopu svečanosti Dana grada. Time se pokazuje kako su narodnosti važan čimbenik u oblikovanju gradskog života. I ovaj festival ocijenio je uspješnim. Čobanac i „sirom kolači“ što je skuhao i ispekao zastupnik Hrvatske samouprave Pečuha Jozo Hari bili

Oni su došli iz Budimpešte

su pravi gastronomski hit, a i mali hrvatski poduzetnici bili su zadovoljni prometom. Zahvalio je svim članovima hrvatske samouprave na cjelodnevnom radu i zalaganju te na poslu koji je prethodio festivalu. Naglasio je kako je hrvatska samouprava pozvala KUD „Tanac“ da pjesmom i plesom predstavi dio hrvatske folklorne baštine, a hrvatsku plesačnicu svirao je Orkestar „Baranja“. I KUD i orkestar privukli su brojnu publiku.

Sve u svemu, kavalkada boja, jezika, kultura i tradicija bila je neponovljivo iskustvo. Tako sam na njoj srela i oca učenica budimpeštanskog HOŠIG-a koje su članice bugarske plesne skupine „Jantra“ koja djeluje u Budimpešti. Uzela sam tjednike i kalendare

Jozo Hari sa suprugom

drugih narodnosti, popričala s nekim zastupnicima Njemačke državne samouprave, koja je toga dana imala sjednicu u Pečuhu. Susrela sam glavne urednike drugih narodnosnih tjednika i razgovarala s njima o zajedničkim temama i dilemama. Naravno, u hrvatskom šatoru i oko njega razgovarala sam s Hrvatima i njihovim prijateljima. Zvuci glazbe, plesnih koraka i dobro raspoloženje odzvanjali su gradskim trgom do kasnih večernjih sati.

Branka Pavić Blažetin

SPOMEN-KONFERENCIJA GRADITELJU CRKVE

U organizaciji Župe Uzvišenja Svetog Križa i Hrvatske samouprave Kerestura na dan proštenja, 14. rujna, u mjesnoj crkvi u Keresturu održana je hrvatska sveta misa i spomen-konferencija o hrvatskom graditelju župne crkve Nikoli Skotoviću. Svetu misu predvodio je hlebinski župnik mons. Josip Đurkan, a koncelebrirali župnik iz Molva fra Zdravko Tuba i mjesni župnik Csaba Vaslabán. Sudjelovao je i bogoslov Martin Bences. Na konferenciji je dr. Viktor Kanász predstavio spomenike o svetom Ladislavu koji se nalaze u južnom dijelu Zalske županije, a akademik Željko Cvetnić predstavio je svoju najnoviju knjigu: „Sveci, životinje i legende“. Svečanosti su nazočili brojni gosti iz Republike Hrvatske i Mađarske: mađarski parlamentarni zastupnik Péter Cseresnyés, izvanredni i opunomoćeni veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti Nj. Eksc. dr. Mladen Andrić te diplomatska savjetnica gđa Marina Sikora, počasni konzul RH u Velikoj Kaniži dr. Atila Kos, zamjenik župana Međimurske županije Josip Grivec i pročelnik Upravnog odjela za financije Koprivničko-križevačke županije Darko Masnec, predsjednik LAG-a Mura – Drava Mario Moharić, načelnica Hlebina Božica Trnski, zamjenik načelnika Kerestura József Zavarkó i predsjednica Hrvatske samouprave Kerestura Anica Kovač. Uoči spomena na Skotovića Zrinski kadeti položili su vijenac na nadgrobni spomenik, a misno slavlje uvećao je crkveni zbor iz Hlebina.

Sveta misa

Još prošle godine na inicijativu počasnog konzula dr. Atila Kosa, koji rado traga za poviješću svojeg rodnog mjesta Kalacibe i Kerestura, postavljena je u mjesnoj rimokatoličkoj crkvi Uzvišenja Svetog Križa mramorna spomen-ploča u čast Nikoli Skotoviću. Uz inicijativu odmah su stali i mjesni župnik Csaba Vaslabán i predsjednica hrvatske samouprave Anica Kovač te je do-

govoreno kako će se svake godine održati konferencija njemu u spomen.

„Mislim da je dvjestogodišnji zaostatak nadoknađen postavljanjem mramorne spomen-ploče graditelju crkve Skotoviću. On je to zavrijedio jer vjernici i dandanas ovu crkvu posjećuju. Posebno mi je drago da se u njegovu čast održava konferencija i da će se tradicionalno priređivati svake godine oko

Predavač, akademik Željko Cvetnić

TRENUTAK ZA PJESMU

Jesen

Sence se zbiraju,
Oči zapiraju,
Nekaj žalostno se sluti,
Kaj nam to skrivaju,
S črnim prekrivaju,
Kaj nam tajiju ti kuti?

Je li kaj minulo,
Stiha poginulo,
Morti nam drago i sveto?
Il za planinama
I za daljinami
Cvetno povehnulo leto?

Vse su preplavile
Sence i zavile
V kmicu. I v našem je oku.
Nebo se zmutilo,
Listje požutilo,
Jesen gledi pri obloku.

Dragutin Domjanić

Polaganje vijenca na spomenik

proštenja župe. Tako će se njegovati hrvatsko nasljeđe koje nam je ostavio. U svemu tome velik udio imaju mjesni župnik Csaba Vaslabán i predsjednica Hrvatske samouprave Kerestura Anica Kovač, a velika hvala i župnicima iz Hrvatske mons. Josipu Đurkanu i o. Zdravku Tubi da danas možemo sudjelovati na hrvatskoj misi onako kako je to bilo i za vrijeme Skotovića", rekao je počasni konzul.

Svečanost je počela polaganjem vijenca na nadgrobni spomenik opata Nikole Skotovića, koji je sahranjen, u skladu s posljednjom željom, ispod temelja crkve. U ime svih sudionika vijenac su položili članovi Povijesne postrojbe Zrinskih kadeta, a zatim se nazočnima na hrvatskom jeziku obratio župnik Vaslabán i zahvalio svima koji su doprinijeli tomu da se spomen-priredba ostvari. Na spomen-konferenciji prvo predavanje održao je povjesničar dr. Viktor Kanász, a u predavanju je govorio o spomenicima svetog Ladislava koji se nalaze u južnom dijelu Zalske županije, oltarskim slikama, kipovima, freskama o svetom Ladislavu koje se nalaze u pojedinim crkvama spomenutog područja, hodočasničkim mjestima Búcsú-szentlászló, Komar, Tiloš, Bajči, Kerestur, zatim o raznim legendama. Akademik Željko Cvetnić predstavio je svoju najnoviju knjigu: „Sveci, životinje i legende“, koja je zapravo prvi put predstavljena upravo u Keresturu. Budući da je akademik veterinar po struci, zanimala ga je uloga životinja u vjeri, odnosno onih životinja koje se povezuju sa svetcima. Knjiga predstavlja više od 40 svetaca, njihov suživot sa životinjama, opisane su legende, svetačka čuda i mnogo detalja o svetcima i životinjama koje često predstav-

ljaju ljudske osobine, koje na simboličan način prikazuju koji je pravi put prema Bogu. Svi koji vole čitati čudesna djela svetaca sigurno će uživati u knjizi koja sadržava niz zanimljivih tekstova i slike o svetcima oslikane sa životinjama koje povezuju s njima. Akademik je podario kerestursku hrvatsku i vjersku zajednicu s nekoliko knjiga koje će dobro služiti i u učenju vjeronauka ili na samima Hrvatskog jezika.

Hrvatsku svetu misu služio je mons. Josip Đurkan iz župe Hlebine. Prije dolaska u Hlebine gotovo 40 godina službovao je u svetištu u Ludbregu, koje je za vrijeme njegove službe postalo hodočasničko mjesto poznato po Predragocjenoj Krvi Kristovoj. U to hodočasničko mjesto često odlaze i pomurski Hrvati, no mons. Josip Đurkan još

po pričama starijih zna za vremena kad su iz Međimurja i Podravine preko Drave odlazili u crkvu koja se nalazi na mađarskoj strani, na Legradskoj gori.

„Kao rođeni Legradčanin sjećam se kako sam kao dijete uvijek gledao preko rijeke na Legradsku goru i slušao zvuk zvona. Čeznuo sam i razmišljao kad ću ja doći do te crkve. Nakon što se osamdesetih godina 'odledila' čvrsta hrvatsko-mađarska granica i nakon što smo dobili propusnicu, mogli smo doći u Mađarsku. Poslije, kad sam u Ludbregu bio župnik, nekako sam došao u vezu s pomurskim Hrvatima. Odonda surađujem sa serdahelskim župnikom Istvánom Martonom, on je redovito dolazio s vjernicima na proštenje u Ludbreg. On me je nekoliko puta i pozvao da držim hrvatsku misu. Bio sam u Mlinarcima, Sumartonu, a evo sad sam ovdje u Keresturu. To me veseli“, rekao je mons. Josip Đurkan prije svete mise. Na svetoj misi uoči blagdana hlebinski je župnik u svojoj propovijedi govorio o Svetom Križu, što znači križ za kršćanski život u poveznici s poviješću jer su na tom području prije gotovo 800 godina benediktinci utemeljili opatiju. Rekao je da Sveti Križ govori o Božjoj ljubavi, simbol je kršćanske nade i ljubavi koju pokazuje sin Božji. On je došao na svijet ne radi toga da osudi nego da ljubavlju privuče sva srca k sebi. Molitve su čitali učenici Osnovne škole „Nikola Zrinski“ iz Kerestura, a čitanja dr. Erika Racz i o. Zdravko Tuba. Vjernici iz raznih pomurskih mjesta obukli su se u hrvatsku narodnu nošnju naglašavajući time svoju pripadnost hrvatskoj zajednici. Svetu misu uveličali su prekrasnim pjevanjem članovi crkvenog zbora iz Hlebina.

Beta

Bogatstvo...

**Dio sudionika spomen-konferencije
o hrvatskom graditelju Nikoli Skotoviću**

miCROfon 2024.

VIII. miCROfon tradicionalno je održan u Petrovu Selu 12. listopada u dupkom punoj dvorani Kulturnog doma. Natjecalo se desetero mladih hrvatskih pjevača koji su žiriju zadali težak zadatak. Natjecatelji su bili podrijetlom iz Pečuha, Budimpešte, Podravine, Pomurja, Gradišća, Bačke, a prvi je put ove godine sudjelovala i natjecateljica iz Srbije. Uigrani voditeljski par, Mirjana Steiner i Andrija Handler, miCROfon bend i talentirani natjecatelji kontinuirano su cijele večeri držali vrhunsku atmosferu.

U stručnom žiriju bio je kontraš i pjevač Tamburaškog sastava „Koprive“ te ujedno gitarist i glavni vokal Pinka Banda Miklós Kohut, zatim basist i vokalist Orkestra „Baranja“ i zastupnik Hrvatske samouprave Pečuha i HDS-a Blaško Bošnjak. Predsjednica žirija bila je poznata hrvatska pjevačica i kantautorica Antonija Šola.

Prva je svojim nastupom probila led natjecateljica iz Podravine, točnije iz Križevaca, **Mira Mogyorosi**. Mira – koja je otkrila da u slobodno vrijeme voli kuhati, jahati, igrati se sa svojim psom te da je osim pjevanja zanimaju i gluma, slikanje i arhitektura – otpjevala je skladbu Doris Dragović „Ovo je naša krv“. Nakon nje nastupila je šesnaestogodišnja **Dora Goher**, koja je stigla iz Budimpešte, a rodom je iz

Ruby Sinkovits

Dora Goher

Magloda. Iako bi se ozbiljnije htjela baviti glazbom, zanima je i psihologija, a za nastup na miCROfonu odabrala je pjesmu Maje Šuput „Hej, Balkano“ jer njezina cijela obitelj voli tu pjesmu i često je zajedno otpjevaju vozeći se u automobilu. Treća je nastupila **Mirna Filaković**, koja je stigla iz Mohača te, iako ima samo 15 godina, već ima iskustva na kazališnoj sceni, a pleše i u KUD-u „Tanac“. Mirna je otpjevala pjesmu „Moja posljednja i prva ljubavi“ Tereze Kesovije. Uslijedio je prvi put u povijesti miCROfona nastup predstavnice vojvođanskih Hrvata Ines Vojnić, koja je stigla iz Subotice. Ines – koja uči tradicionalno

Mira Prosenjak

i duhovno pjevanje, bavi se odbojkom i folklorom – otpjevala je pjesmu „Dajenti rič“ sastava Dalmatino. Peti je nastupio dvadesetpetogodišnji financijski savjetnik i zaljubljenik u glazbu i nogomet **David Timar** iz Petrova Sela. David je podigao atmosferu izvedbom pjesme „Himna generacije“ Dubioze kolektiv. Uslijedio je nastup natjecateljice koja se natjecala i na prošlogodišnjem miCROfonu **Mire Prosenjak**, koja je stigla iz Pomurja. Mira se bavi folklorom te je buduća članica Panonskog tamburaškog orkestra u Pečuhu, a otpjevala je pjesmu „Dvije zvjezdice“ Tatjane Matejaš Tajči. Sljedeća pjesma na repertoaru bila je „Za mene“ Ivane Kovač, a izvela ju je **Emilija Sörös**. Ona je stigla iz okolice Pečuha, točnije iz Birjana, i također pleše u KUD-u „Tanac“ i piše poeziju. Osmi je nastupio **Adam Barilović**, Petrovišćanin čija je sestra Luca 2021. bila pobjednica miCROfona. On je otpjevao njemu jednu od najdražih pjesama Indexa, „Sve ove godine“. Uslijedila je Severinina balada „Kao“ u izvedbi **Ruby Sinkovits**. Zanimljivo je da je Rubyna mama iz Irske, tata Nizozemac, a djed iz Koljnofa, pa ona osim engleskog, mađarskog i francuskog jezika sad uči hrvatski jezik jer se osjeća Hrvaticom. Ruby pohađa školu u Pečuhu. Posljednji nastup na ovogodišnjem miCROfonu izveo je

Uigrani voditeljski par

Dušan Filipović iz Petrova Sela uz pjesmu „Sve bi da za nju“ Olivera Dragojevića ujedno svirajući na gitari.

Prema riječima Andrije Handlera, sam proces priprema za miCROfon započne puno ranije odabirom pjesama, što nije jednostavno jer često natjecatelji imaju različito mišljenje od voditelja miCROfon benda. Kad se izaberu pjesme, onda bend počne s probama, traži pravi tonalitet.

Tijekom programa prisutni su mogli uživati i u izvedbi prošlogodišnje pobjednice Kate Kumanović, koja je izvela pjesmu „Neka mi ne svane“ Danijele Martinović. Također su mogli uživati u izvedbi pjesme „To je moj dan“ za koju je tekst napisao Andrija Handler, glazbu Róbert Harangozó, a izveli su je zajednički svi natjecatelji.

Prije proglašenja pobjednika Antonija Šola od srca je zahvalila organizatorima na

pozivu i pohvalila talentirane natjecatelje te se našalila da je svima dala desetku i time prepustila prepirku oko odluke drugim članovima žirija. Zatim je otpjevala izbor svojih pjesama kao i neke pjesme koje je napisala, a u originalu ih izvode drugi pjevači.

Stručni žiri izglasao je da je 3. mje-

Dušan Filipović

Dio gledatelja

sto osvojila Mira Prosenjak, 2. mjesto Dušan Filipović, a 1. mjesto Ruby Sinkovits.

Inicijator pokretanja miCROfona i toga da se postojeće natjecanje u pjevanju koje je bilo organizirano u Hrvatskom Židanu samo za domaće pjevače proširi na sve regije gdje žive Hrvati u Mađarskoj, a od ove godine da se proširi i na ostale Hrvate koji žive u dijaspori, predsjednik je HDS-a Ivan Gugan. Nagrade su uručili: Blaško Bošnjak, Miklós Kohut i predsjednik HDS-a Ivan Gugan. Svi natjecatelji i nastavnici koji su pripremali mlade primili su statue miCROfona na poklon.

miCROfon je i ove godine ostvaren u organizaciji Hrvatske državne samouprave i Kulturno-prosvjetnog centra Hrvata u Mađarskoj te organizacijskog tima iz Petrova Sela. Među prisutnima bila je i predsjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća u Republici Srbiji te parlamentarna zastupnica u Saboru RH Jasna Vojnić, čija se kći također natjecala.

miCROfon bend ove godine činili su Róbert Harangozó, Zorica Timár Móricz, Szabina Kapitár Wágner, Flórián Kónyai, Tibor Timár, Zoltán Jánnny, Dusán Timár, Gábor Balogh i András Kovács.

Kršul

Petrovišćani su bodrili tri svoja pjevača

Državna kulturna turneja u Barči

U organizaciji Hrvatske državne samouprave i Kulturno-prosvjetnog centra i odmarališta Hrvata u Mađarskoj u Seoskome domu u Sumartonu u rujnu je održan prvi dio programa XVI. Državne kulturne turneje. Ovogodišnji sudionici turneje bili su pjevači i svirači KUD-a „Podravina“ iz Barče, KUD-a „Drava“ iz Lukovišća, pečuški Tamburaški sastav „Misija“ kao njihov prateći orkestar s jedne strane, a s druge KUD „Sumarton“ iz Sumartona. Nakon susreta u Sumartonu, gdje je domaćin bio KUD „Sumarton“, 5. listopada organiziran je uzvratni susret u Barči. Nastup je održan u auli barčanske Srednje škole „Dráva Völgye“.

Predsjednik je KUD-a „Sumarton“ Jožo Đuric, predsjednik KUD-a „Podravina“ Zoltán Solga, a umjetnički i KUD „Podravina“ i KUD „Drava“ koreografira Vesna Velin.

Podravski i pomurski Hrvati u oba su nastupa zainteresiranu publiku upoznali s pomurskim i podravskim pjesmama i plesovima predstavljajući jedni drugima podravsko glazbeno i folklorno nasljeđe i običaje, pomurske popevke i plesove te narodnu nošnju.

Program u Barči započeo je blokom podravskih pjesama u izvedbi domaćina, a nastavio se nastupom KUD-a „Sumarton“, koji je izveo blok pomurskih pjesama. Okuplje-

KUD „Sumarton“

Podravske Hrvatice

ne su u ime društava pozdravili predsjednik KUD-a „Sumarton“ Jožo Đuric i umjetnička voditeljica podravskih KUD-ova Vesna Velin te v. d. ravnatelja Kulturno-prosvjetnog centra i odmarališta Hrvata u Mađarskoj Gabrijela Kohuth Várhelyi. Slijedio je nastup KUD-a „Sumarton“ s pomurskim plesovima, a potom nastup Tamburaškog sastava „Misija“. Članica KUD-a „Sumarton“ Jelica Doboš Gujaš predstavila je pomurski kraj i narodne nošnje pomurskih Hrvata. Nakon njezina izlaganja slijedio je još jedan nastup KUD-a „Sumarton“ s pomurskim plesovima.

Na samom kraju programa domaćini su izveli kratku koreografiju podravskih pjesama i plesova. Nakon zahvala i predaje poklona slijedilo je zajedničko kolo izvođača i gledatelja.

Državni programi Hrvatske državne samouprave i njezinih ustanova tijekom godina postali su vrlo posječeni. Budući da Hrvati žive u raznim regijama i da su jedni od drugih udaljeni sto-dvjesto ili i više kilometara, državne priredbe uvijek su dobra prilika za upoznavanje, informiranje, druženje. Šesnaesta HDS-ova Državna kulturna turneja u organizaciji Hrvatske državne

samouprave i Kulturno-prosvjetnog centra i odmarališta Hrvata u Mađarskoj odvijala se na tom tragu, uz pokazanu veliku volju KUD-ova domaćina kako bi se gostujuća skupina dobro osjećala kod njih. I XVI. Državna kulturna turneja doprinijela je zblizavanju dvaju KUD-ova te se planiraju i daljnje suradnje i susreti, doznaje Hrvatski glasnik.

Programu u Barči među ostalima su nazočili glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solga i predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Guban te gradonačelnica Barče Erika Rösler Ander.

Branka Pavić Blažetin

KRIŽEVCI – Križevčani su 14. rujna proslavili seosku bučuru, koja se slavi za blagdan Uzvišenja svetog Križa ili, kako ga stanovnici Križevaca nazivaju, Križevo. Svetu misu na mađarskom i hrvatskom jeziku služio je martinački župnik Ilija Čuzdi. Klara Viljevac pobrinula se za cvijeće u crkvi te dala mjesto i za svečani ručak koji je financirala Hrvatska samouprava Križevaca. U lijepom su se broju okupili Križevčani, a imali su i goste iz Pečuha, molitvenu zajednicu Mónica, donosi na svojoj Facebook stranici Kulturni i sportski centar „Josip Gujaš Džuretin“.

Mala stranica

Učenci iz Mohača u Belom Manastiru

Osnovnu školu dr. Franje Tuđmana u Belom Manastiru 11. studenoga posjetili su učenici i učitelji prijateljske škole Osnovne škole MTÁI Széchenyi iz Mohača. S učenicima 4. razreda koji pohađaju predmetnu nastavu hrvatskog jezika i književnosti bile su učiteljica Anita Jandrók Erdélyi i ravnateljica mohačke škole Anita Józsi. U delegaciji je bio i predsjednik Hrvatske samouprave Mohača Vjekoslav Filaković. U sklopu programa posjeta bilo je i otvorenje izložbe o mađarskom vladaru i svetcu svetom Ladislavu. Bila je to prilika da se učenici belomanaštirske škole upoznaju s dijelom mađarske povijesti i kulture. Izložbu je otvorio generalni konzul Mađarske u Osijeku János Magdó. Dobrodošlicu gostima pripremile su ravnateljica škole Lidija Šumiga i učiteljica mađarskog jezika Brigitta Jager s učenicima koji u školi uče mađarski jezik. Učenici iz Mohača uz posjet nastavnim satima sudjelovali su u zajedničkim društvenim igrama i na radionicama u Etnografskom muzeju te posjetili Kuću kulena. Posjet je ostvaren uz potporu Školskog okruga Mohač i Hrvatske samouprave Mohača. Spomenute škole imaju desetljetne prijateljske veze.

Foto: OŠ Franje Tuđmana

HOŠIG - Nogometašice HOŠIG-a, osnovnoškolke, osvojile su 25. rujna brončanu medalju na okružnom natjecanju Zugló Kupa u dobnoj skupni djevojke III-IV. Kako donosi HOŠIG-ova Facebook stranica, počele su nadmetanje s borbenom utakmicom u kojoj su njihove protivnice vodile, ali su na kraju ipak uspjele izjednačiti (Városligeti 1 : 1 HOŠIG). Bez stanke su igrale drugu utakmicu (HOŠIG 5 : 3 Hajós). U finalnoj utakmici natjecanja (Városligeti - Hajós) rezultat je bio 4 : 0. HOŠIG-ove nogometašice odnijele su pobjedu u meču HOŠIG - Munkácsy (3 : 1) i osvojile broncu. Članice su ekipe Olivia Konecsni, Julianna Nagy-Sója, Laura Szakács, Mimi Vám, Viktória Pap, Ružica Rác Szabó, Mia Vám, Kyra Kristóf, Ivona Lazić. Trener je prof. Tamás Wenzel.

Foto: HOŠIG

PETROVO SELO - Petrovo Selo i Zaklada za Petrovo Selo 29. rujna organizirali su Trgadbenu povorku. Povorka je, kao i svake godine, okupila brojne Petrovišćane, i mlado i staro. Trgadbena povorka kroz selo krenula je Ulicom Ferenc Rákóczi, potom Ulicom Lajosa Kossutha, Ulicom Szabadság i Ulicom Alkotmány. Na dvoru kulturnog doma bilo je skupno guslanje i jačenje.

Foto: Tamás Teklits

Prof. dr. Karlo Gadanji već dvadeset godina dodjeljuje stipendije

Profesor doktor Karlo Gadanji, rodom iz Kerestura, umirovljeni je rektor nekadašnje Visoke škole Daniela Berzsényija u Sambotelu te počasni građanin Kerestura koji je davno otišao iz svojeg rodnog mjesta. Međutim, nikad ga nije napustio, uvijek mu je bilo na umu da mu pomaže i dandanas ima izvrsne veze s mještanima te djelatnicima mjesnih ustanova i udruga. Često se vraća u svoje rodno selo. Profesor dr. Karlo Gadanji 2005. godine utemeljio je stipendiju za učenike i nagradu za „Najučiteljicu/najučitelja godine” Osnovne škole „Nikola Zrinski” u Keresturu. Tijekom 20 godina 80 učenika primilo je stipendiju, a nagradu 20 nastavnika. Uoči dvadesete obljetnice dodjeljivanja stipendije u znak zahvale keresturska osnovna škola i Hrvatska samouprava Kerestura dale su obnoviti Spomen-ploču stipendista prof. dr. Karla Gadanjija i zahvalile profesoru na velikodušnom poklonu. Na događanje su stigli i bivši dobitnici stipendije.

Na zidu hodnika keresturske osnovne škole stoji ogromna ploča o dobitnicima stipendije, odnosno o darovatelju. Postavljene su fotografije stipendista svake godine, a ukratko je predstavljen i život darovatelja. U povodu obljetnice ploča je obnovljena – na staru ploču više nisu stale fotografije svih stipendista, rekla je u pozdravnom govoru ravnateljica škole Beata Herman. U svojem pozdravnom govoru istaknula je koliko je značila, a i dandanas znači gesta stipendiranja za učenike i za nastavnike škole. Svake godine na Danu Zrinskih učenici i učiteljice s uzbuđenjem čekaju proglašenje imena stipendista jer je velika čast dobiti stipendiju prof. dr. Karla Gadanjija. Zna se da to zaslužuju oni najbolji, oni koji su marljivi više godina, koji promoviraju ustanovu i selo. Stipendisti su u školskoj godini 2024./2025. Líána Kira Takács, Hanna Gyergyák, Adrienn Téchely i Márkó Tamizer odnosno učiteljica Marija Balogh Sántáné.

„Mislim da sam dobro srce naslijedio od svojeg oca. Volim obradovati ljude, zadovoljstvo mi je kad vidim da se raduju, pogotovo kad vidim djecu i mlade. Svoje selo jako volim, tu sam išao u školu, počeo sam 1950. godine. To su bila poslijeratna vremena, pet godina nakon rata, bilo je veliko siromaštvo. Nismo imali što obući, bosih nogu hodali smo u školu, torbi nije bilo, knjige nismo imali. Poslije škole trebali smo raditi. Tad nisu pitali kako je bilo u školi, nego gdje si tako dugo bio, treba ići raditi. Uvijek se rado sjećam svoje škole u Keresturu, odakle smo krenuli. To nikad ne smijemo zaboraviti. A drugo što je važno, to je obrazovanje. Ono što naučimo, ono znanje koje steknemo, to neće služiti samo nama nego cijeloj našoj zajednici. Zbog toga sam želio dati nešto što je važno s više gledišta i tako

Dio stipendista ispred škole

sam odlučio utemeljiti stipendiju za učenike i nastavnike keresturske škole. Mislim da novac koji doniram ide na najbolje mjesto jer su mladi budućnost”, rekao je za naš tjednik profesor dr. Karlo Gadanji nakon svečanosti. Rekao je i da još ima planova. Želio bi da se u Keresturu izgradi bazen za učenje plivanja jer zna koliko je to važno za zdravlje djece. Budući da je rijeka Mura prebrza te da nije za kupanje i plivanje, želio bi priuštiti djeci mogućnost i za to.

Dosadašnja stipendija tijekom 20 godina iznosi ukupno 6 milijuna forinti. Naime, učenicima se dodjeljuje 50 000 forinti, a učiteljima 100 000. Osim toga profesor je pomogao i u obnovi mjesne crkve – vraćene su nekadašnje freske na zid, materijalnim sredstvima pomogao je razne priredbe, obnovu Hrvatske zavičajne kuće, izdavanje raznih knjiga i publikacija, nagradio je načelnike, voditelje raznih institucija... Teško bi bilo nabrojiti sva njegova dobra djela.

Na svečanost su stigli i mladi koji su dobili stipendiju prijašnjih godina, među njima je i Bence Abonji, koji je sad student

informatike. „Dobio sam stipendiju 2016. godine, sjećam se svečanosti Dana Zrinskih kad sam od profesora trebao preuzeti stipendiju. Uvijek sam dobro učio, bio sam marljiv i ova stipendija dala mi je motivaciju za daljnje učenje. Sad sam na drugoj godini informatike na ELTE-u u Budimpešti. Veze s pomurskom hrvatskom zajednicom nisam prekinuo, pokušavam vježbati hrvatski. Važno mi je to jer sviram tamburu u Tamburaškom sastavu MužiKaj, važno mi je da razumijem što pjevam. Zahvalan sam Karči bačiju na toj stipendiji. Mnogi moji poznanici su je dobili i bilo je lijepo danas se sresti s njima i razgovarati. Ova stipendija nakon mnogo godina opet nas je povezala i to je vrlo dobar osjećaj. Još jednom hvala profesoru na tome, želim mu zdravlja i sreće u životu”, rekao Bence na svečanom otkrivanju ploče stipendista.

Na kraju je uz kratak program učenika otkrivena nova ploča stipendista na koju je postavljena mala plastika o prof. dr. Karlu Gadanjiju. Djelo je to kipara Mátéa Merésza.

Beta

Županijska berbena svečanost bačkih Hrvata u Gari

U organizaciji Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije, hrvatskih samouprava Gare i Bikića te Kulturnog centra bačkih Hrvata 28. rujna priređena je Županijska berbena svečanost bačkih Hrvata. Nakon što je održana u Dušnoku, Santovu i Čavolju, ove godine održana je u Gari. Ovogodišnja svečanost okupila je kulturna društva i pjevačke zborove bunjevačkih, rackih i šokačkih Hrvata iz Gare, Santova, Dušnoka i Kalače, a došli su i gosti iz prijateljskog Topolja i Gajića iz Hrvatske, Riđice iz Srbije te brojni drugi uzvanici.

Zbog kišnog nevremena izostala je berbena povorka sudionika te je svečanost započela u mjesnom domu kulture. Sudionike, goste i uzvanike, među njima posebno veleposlanika RH u Mađarskoj Mladena Andrića, srdačno je pozdravio voditelj tradicionalne berbene svečanosti. „Kad god u stara vremena u selu je najpopularniji jesenski bal bio berbeni bal. Prija su to držali Bunjevci i Švabi. Svako je to držo u svojoj mijani i svako po svojim adetima. Momci i divojke već su prija bala udesili ko će biti mali birov, bo-

Članovi garskog KUD-a „Svila”

Pjevačka skupina santovačke hrvatske škole

rov i subaše. Birov je izabro ko će da bude borovinca, a i drugi momci su izabrali svoje parove.” Tim uvodnim riječima prisjetio se nekadašnjeg običaja garskih Bunjevaca u ulozu malog birova.

Nakon izbora i „iskanja” (mađ. *kikérés*) notaroša Györgya Fazekasa i notarošice Viktorije Kettinger, birova Györgya Fazekasa i birovince Angelike Bakai, koji su sudionike umjesto u svojim domovima dočekali i ugoštili u domu kulture kod dva blagdanska stola, uslijedila je mala povorka sudionika u zatvorenom, a zatim se zaplesalo veliko bunjevačko kolo.

Uslijedilo je misno slavlje u prekrasnoj baroknoj župnoj crkvi kralja svetog Ladislava. Misu zahvalnicu predvodio je dušnočki kapelan, od 1. listopada novoimenovani upravitelj dušnočke župe svetog Filipa i Jakova vlč. Sabolč Tomašković, a s njime suslužio garski župnik Tibor Szűcs.

„Okupili smo se garskoj crkvi kako bismo proslavili dan žetvene zahvale. Danas zahvaljujemo Bogu za njegove ovogodišnje darove u našoj divnoj i blagoslovljenoj

Bačkoj. Ovu svetu misu prikazujemo za vas, okupljeni vjerni narod i za ozdravljenje Erharda Bendea, voditelja Tamburaškog orkestra ‘Bačka’, kazao je na početku mise vlč. Sabolč Tomašković. Misu je pjevanjem uljepšao crkveni zbor santovačkih Hrvata i santovački župni kantor Zsolt Sirók u pratnji na orguljama, prigodnim čitanjima članovi mjesne bunjevačkohrvatske zajednice te sudionici u izvornim bunjevačkim, rackim i šokačkim nošnjama.

Mali birov Tunika Takács, notaroš György Fazekas i notarošica Viktorija Kettinger

Nakon mise u mjesnom domu kulture priređen je prigodni kulturni program sudionika i berbeni bal. Uime domaćina i organizatora sudionike i goste – među njima posebno veleposlanika RH u Mađarskoj Mladena Andrića, koji se i obratio nazočnima, te goste iz prijateljskih naselja Topolja, Gajića (Hrvatska) i Riđice (Srbija) i druge uzvanike – srdačno je pozdravio predsjednik Hrvatske samouprave Gare Martin Kubatov. Berbenu

svečanost bačkih Hrvata otvorio je predsjednik županijske hrvatske samouprave Joso Šibalin, koji je uz ostalo napomenuo kako su prije četiri godine na zajedničku inicijativu s Kulturnim centrom bačkih Hrvata pokrenuli županijsku berbenu svečanost zahvaljujući udruženju bačkih hrvatskih samouprava. Uz voditeljski par, Esteru Bogárdi i Martina Kubatova, u kulturnom programu prvi su nastupili članovi domaćeg bunjevačkog KUD-a „Svila” koji su izveli splet bunjevačkih plesova u pratnji TS-a „Bačka”. Zatim je šokačka Pjevačka skupina Hrvatske škole iz Santova u pratnji Zorana Barića na harmonici izvela nekoliko šokačkih pjesama iz Santova prema sakupljanju Tihomira Vujičića. Dušnočanka Eszter Holdas izvela je nekoliko narodnih pjesama rackih Hrvata. Ženski pjevački zbor „Ružice” iz Kalače izveo je nekoliko pjesama rackih Hrvata.

Nakon programa i zajedničke večere druženje sudionika i svih posjetitelja nastavljeno je hrvatskim balom, a otvorili su ga birov i birovince te notaroš i notarošica. U nastavku večeri za dobro raspoloženje pobrinuo se garski Orkestar „Bačka” pa je zabava potrajala do sitnih sati.

Dodajmo kako je program ostvaren uz potporu Vlade Mađarske, odnosno Fonda za upravljanje „Gábor Bethlen”, Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Hrvatske, Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije, Kulturnog centra bačkih Hrvata te mjesnih hrvatskih samouprava Bikića i Gare.

S. B.

HRVATSKA DRŽAVNA SAMOUPRAVA I SAVEZ HRVATA U MAĐARSKOJ

pozivaju Vas da svojom naočnošću uveličate

DAN HRVATA

koji će biti održan
9. studenog 2024. godine u Sambotelu

MJESTO PRIREDBE:
Dvorana Bartók (9700 Sambotel, Ul. F. Rákócziya 3.)

15:00

SVETA MISA

Katedrala Majke Božje Srpnice
(9700 Sambotel, Trg J. Mindszentyja)
Svetu misu predvodi biskup sisački mons. dr. Vlado Košić

16:30

SVEČANA VEČER

(Dvorana Bartók)
Obraćanja, dodjela odličja

17:00

KULTURNI PROGRAM

„Naša prošlost, sadašnjost i budućnost!“